پوهندوی آصف بهاند ۲۰۱۷/۰۴/۲۱

له ماشومانو او کوچنیانو سره

د تاوتریخوالي ستونزه

اومه برخه

د ماشوم د حقونو اړوند،
که د افغانستان ټولنه، په ټول کې
و ارزول شي، داسي باید و ویل شي
چي زموږ ټولنه د ماشومانو او کوچنیانو له
پاره د مځکې پر مخ د یوه ریښتیني دوزخ حیثیت لري.

څنګه کولای شو چي له ماشومانو او کوچنیانو سره د جنسي تاوتریخوالي مخه ونیسو؟

له هر څه مخکي د دې خبرې یادول اړین ګنم چي د نورو ټولنو او نورو خلکو په پرتله زموږ ټولنه او خلک په لږ نه، بلکي ډیر توپیر کې سره واقع دي. افغانان د ژوند په هره برخه کي له نورو سره په توپیر کې دي، حتی له خپلو ګاونډیانو سره؛ د همدې له پاره که پر تاوتریخوالي خبرې کیږي هم د افغاني ټولني د ځانګړنو په نظر کې نیولو سره باید خبرې پرې وشي او که له ماشومانو او کوچنیانو سره د تاوتریخوالي پر لارو چارو هم څوک بحث کوي، باید د افغاني ټولنې د ځانګړو رواجونو او نرخونو ته په کتو سره دا کار تر سره شي.

ټولې میندې او ټول پلرونه په کورني چاپیریال کې دننه، باید پرته له ستونزو نه هغه څه تر سره کړي چي له ماشومانو سره د جنسي تاوتریخوالي په مخنیوي کې ډیر اساسي رول لري.

هیڅ کله اړینه نه ده چي میندې پلرونه دې فکر وکړي چي له لویو ستونزو سره مخ دي، دوی کولای شي په ډیرو ساده الفاظو سره ماشومان پوه کړي چي په ورځني ژوند کي باید څه وکړي او له خپلو مشرانو سره څه ډول چلن وکړي، څو د دې زمینه مساعده نه شي چي د ماشومانو او مشرانو اړیکي دې د خړپړتیا تر بریده ورسیږي، البته هغه میندې پلرونه چي سواد لري او د لوړو زدکړو خاوندان دي او د معلوماتو کچه یې لوړه ده، په دې کار کې به ډیر بریالي وي. دوی کولای شي له خپلو لوستل شوو او لاس لرلو معلوماتو نه په استفادې سره، هر کله ماشوم ته ټاکلي او ځانګړې لارښوني وکړي.

دا ډیره اړینه ده چي ماشوم پوه کړای شي چي دوی خوندي دي او په امن چاپیریال کې ژوند لري، او د دې مفهوم لیږدول او ماشوم ته یې ویل په یوه وار نه کیږي، باید د ورځني ژوند په لړ کې څو ځلې ورته و ویل شي او پوه کړای شي.

دا په یاد ولرئ چي که ماشوم د دې خبرو د اوریدو یا پوهیدو له پاره چمتو نه وي، ډیر ټینګار کول هم ښه نه دي، حتی میندې پلرونه کولای شي چي له خبرو نه سوا د ځینو لوبو په ترڅ کي هم دا موضوعات ورته بیا، بیا و وایي او له دې وړاندې په هر ډول چي ماشوم او کوچنی ځان آرامه احساسوي، په هغه ډول او هغه حالت کې دې ور ته و ویل شي.
د دې له پاره چي له جنسي پلوه ماشوم د امنیت او خوندیتوب احساس وکړي، باید میندې پلرونه یې پوه کړي چي د لمبلو په وخت کي مور یا پلار او د صحي معایناتو په وخت کي ډاکتر حق لري چي د ماشومانو په بدن لاس و وهي، خو شرط به یې دا وي چي مخکي له مخکي ماشوم په دې کار خبر کړي او اجازه ور نه وغوښتل شي، د ماشوم له اجازې پرته هیڅ څوک حق نه لري چي د ماشوم بدن لمس کړي، په داسي مواردو کې ماشوم د «نه» ویلو حق هم لري.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بڼي پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په ځیر و لولـئ

د میندو پلرونو دنده ده چې ماشوم ته د «نه» ویل ور زده کړي، «نه» ویل د ماشوم حق دی، ځو چې د یوه کار کولو ته ماشوم ذهناً چمتو نه وي، په جبر او زور وربانديٍ د څه منل سم او علمي کار نه دی. زموږ په ټولنه کې ښايي داسې و انګیرل شي چې: هر هغه ماشوم چې «نه» وایي بې تربیه او بد ماشوم دی، په داسې حال کې چې د متمدنو او پرمختللو ټولنو مثبتو تجربو دا ثابته کړې ده چې میندې او پلرونه باید ماشوم ته په ځینو مواردو کې د «نه» ویل ورزده کړي. «نه» ویل د ماشوم حق دی. که څوک په ماشوم د جنسي تیري تکل وکړي او ماشوم «نه» ورته و وایي، دا څه بدي لري؟ په دې ډول ماشوم دا زده کوي چې د خپل بدن او د خپلو احساساتو اختیار په خپله لري.

میندې او پلرونه دا باید ماشوم ته ور زده کړي چې راز باید راز پاتې نه شي، هر هغه څه چې دی رنځوي او د راز په ډول یې ذهناً په عذابوي، باید خپلو میندو او خپلو پلرونو ته یې و وایي. میندې او پلرونه باید په دې پوه شي چې د ماشوم زوروني تر ټولو اصلي عامل د رازونو پټول دي. ماشوم باید په دې پوه کړای شي: هر هغه څه چې د ده په خوښه نه وي او د ده د آزار سبب کیږي، باید پټ پاتې نه شي.

ماشوم باید پوه کړای شي چې که ډار، پریشاني او منفي احساسات د ده ګناه نه ده او د هغو ویل به دوی ته کومه ستونزه نه جوړوي. ماشوم باید پوه کړای شي چې داسې رازونه او ستونزې له میندو پلرونه نه علاوه، دوی کولای شي له خپلو خویندو ورونو، نږدې کورنیو دوستانو، ښوونکو، روان پیژندونکو او ډاکترانو سره هم شریک کړي.
له مور پلار او ډاکتر نه پرته، هر چا چې د ماشوم د بدن د لمسولو تکل وکړ، ماشوم حق لري چې شکایت وکړي او د اعتماد وړ شخص ته راپور ورکړي او خپل شکایت ور ورسوي.

د ماشوم د بدن د لمسولو په برخه کې باید و ویل شي چې د ماشوم ډارول او تهدیدول هم جُرم ګڼل کیږي، خو له بده مرغه چې زموږ په ټولنه کې د یوه قوي حکومت او په دې برخه کې د یوه ټاکلي قانون د نشتوالي او د ماشوم د حقونو د نه مراعاتولو له کبله، ډیر ځلې د ډارولو او تهدید نه په استفادې سره د ماشومانو حقونه تر پښو لاندې شوي دي او حتی د همدې ډارولو او تهدید نه په اسفادې سره پر ماشومانو جنسي تیري هم شوي دي چې د ځینو شکایتونه او غږونه تر میډیا پورې هم رسیدلي دي.

لکه مخکې چې یادونه وشوه هغه حقونه چې ماشومان او کوچنیان په پرمختللو ټولنو کې لري، په افغانستان کې یې نه لري او که چیرې د کاغذ پر مخ لیکل شوي هم وي، څوک یې نه مراعاتوي او نه ور پسې ګرځي. **د ماشوم د حقونو اړوند، که د افغانستان ټولنه، په ټول کې و ارزول شي، داسې باید و ویل شي چې زموږ ټولنه د ماشومانو او کوچنیانو له پاره د مځکې پر مخ د یوه ریښتیني دوزخ حیثیت لري.**

د تاوتریخوالي له ډولونو څخه هر ډول چې تاسو را واخلئ او دا ماشومان په کې و ارزوئ، لیدل کیږي چې د زیږیدو له ورځې چې د دوی حقونه تر پښو لاندې کیږي بیا تر پایه چې دوی د ماشومتوب له نړۍ نه د لویانو د ژوند دایرې پښه ور ږدي، حقونه یې نه مراعاتیږي.

د اومي برخې پای

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځير و لولئ